

ISZÁN TŰL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfélszáz és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők

XVIII. évfolyam 259. szám.

Nagy-Várad. Csütörtök, 1912. november 14.

Az ellenzék és a külpolitika.

(—a.) Néhány héttel ezelőtt az a fantasztikus hír járta be a sajtót és a politikai köröket, hogy a parlamenti egyesült ellenzék, mely fél év óta nem vesz részt a képviselőház tárgyalásain, ellenparlamentet akar berendezni a régi országház épületében, hol főleg a külpolitikai kérdésekben akar állást foglalni.

Mi nem adtuk hitelt ennek a szenzációs hírnek. Bármennyire elkészeríti is az ellenzékét parlamentünk sajnálatos állapota, még sem tartottuk lehetségesnek, hogy az ellenzék ellenparlamentet csináljon.

Hiszen nagyon jól emlékezhetik mindenki, aki politikai viszonyainkat figyelemmel kíséri, hogy milyen ellenszenvet keltett tizenkét esztendővel ezelőtt az első nagy obstrukció idején néhai való Tisza Kálmának az a terve, mely Tisza-lex néven lett ismeretes, hogy t. i. tegye át a parlament üléseit a szabadelvű pártkör helyiségébe, a régi Lloyd-klubba. Olyan reszenzust keltett ez a halvaszületett eszme, hogy nagy része volt Tiszának végleges bukásában.

Lehetetlennek tartottuk azért, hogy ami ellen oly egyértelműleg tiltakozott az ellenzék, azt most éppen az ellenzék valósítsa meg.

Ilyen formában nem is lesz belőle semmi. Ellenparlament nem lesz.

Azonban az ellenzék ferdének találja azt, hogy a mostani válságos külpolitikai viszonyok között ne hallassa szavát. Miután pedig a delegációban számára fentartott helyeket nem foglalta el, közös értekezlet formájában óhajtja a külügyi

kérdésekről tájékoztatni a nemzetet.

Ez is nagy nehézségbe ütközik. Mert az ellenzék vezetői, Apponyi Andrássy és a többiek eddig még csak rövid nyilatkozatokban foglaltak állást a külpolitikai kérdésekben s nyilatkozataikban máris olyan ellentétek vannak, a melyeket az értekezlet nem küszöbölhet ki. Andrássy ugyanis azt állítja, hogy ő tud eshetőséget, amikor háboru árán is meg kell védeni balkáni érdekeinket, az ellenzék vezetői pedig ezzel szemben utalnak az annexiós mozgalmakra, amikor Bécs minden jót ígért a koalíciónak, ha akkor még létező tekintélyével fedezi a könnyen háborúra való annexiót s mikor az ígért beváltására került a sor, a nemzet még a századnyelvet sem kapta meg.

Ilyen nagy ellentétek előzték meg a mai ellenzéki értekezletet, melyet a Royal-szálló nagytermében tartottak meg s a melyet több is fog követni. Lesz-e valamelyes sikere? — a jövő mutatja meg.

A délutáni ülés.

Budapest, nov. 13.

(Saj. tud.) Az ellenzéki pártok ma délután 5 órakor ülést tartottak. Az ülésen az ellenzék tagjai csaknem teljes számmal jelentek meg. Pontban 5 órakor lelkes hangulatban korelnökül Sipos Orbánt választották meg. Sipos megköszöni a megtiszteltetést s kéri, hogy elnököt válasszanak. Az ellenzék egyhangulag Kossuth Ferencet elnöknek, míg a külügyi bizottság előadójává Apponyi Albert grófot választották meg.

Kossuth Ferenc megköszönvén a megtiszteltetést, rövid beszédet inté-

zett a képviselőkhöz. Beszédében hangsúlyozta, hogy az ellenzék kizárták a Házból, tehát kénytelen külön nyilvánítani véleményét a fontos politikai kérdésekben.

Felkéri Apponyi Albert grófot, hogy mint a külügyi bizottság előadója tegye meg előterjesztését. Általános éljenzés közben megy fel az emelvényre Apponyi, aki terjedelmes előterjesztésében nem tartja helyesnek, hogy mi a balkáni államokkal konfliktusba keveredjünk. A kiküldött bizottság hatalmas előterjesztését bemutatja és azt Kossuth Ferencnek adja át. Ezután Kossuth Ferenc átadja az elnöki székét és ő is felszólal. Beszédében hangsúlyozza, hogy Magyarország most békében van és békét is akar tartani a szomszédos Balkán államokkal. Fontos, hogy most Magyarországon jóindulatába vegye a fejlődésben lévő Balkán államokat. Magyarországnak nincs semmi akadály arra nézve, hogy Szerbia tengerpartot foglaljon magának. Nem kell tőle félnünk, mert Szerbia nem lesz tengeri nagyhatalom. Jelszavunk legyen a béke.

Károlyi Mihály gróf beszédében azt emeli ki, hogy előbb Magyarországon csináljunk békét, itt teremtsünk normális állapotot.

Ezután az ülés folytatását holnapra halasztották. Az ülés 8 órakor ért véget.

A trónörökös elutazott.

Ferencz Ferdinánd trónörökös tegnap reggel 7 óra 50 perckor induló gyorsvonattal visszautazott Bécsbe. A bécsi gyorsvonathoz volt csatolva a trónörökös szalonkocsija, amelyben a trónörökösön kívül kísérte foglalt helyet.

Linoleum
és szőnyeg ház.

HAAS LIPÓT

szövet-szőnyeg

és
Linoleum-szőnyeg

gyári raktár.

A Monarchia legolcsóbb árai. Dús választék.

GYÁRI RAKTÁR: Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. Telefon 463. sz.

RAKTÁRAK:
BUDAPEST
NAGYVÁRAD
DEBRECEN
KOLOZSVAR
TEMESVAR
CSERNOWITZ
SALZBURG
PÁRIS
WIEN
LEMBERG
TRIEST
FIUME
LINZ
GYOR

A balkáni bonyodalom

A helyzet kedvezőbb.

Az elmúlt két napon majdnem elvetették már a háborus kockát. De Danev politikai missziója és Pasics üszkübi látogatása, valamint a hármasszövetség egységes megállapodása mégis megerősítették tegnap kifejezésre juttatott békereményeinket.

A monarchia elment Szerbiával szemben az engedékenység végső határáig. A győztes balkáni hadseregnek tett koncesszió gyanánt lehet tekinteni, hogy Szerbia területnagyságát külügyi hivatalunk nem ellenzi és egy kereskedelmi kikötőt engedélyez Szerbiának, melyhez a szerbek Bosznián át juthatnak el. De Albánia függetlenségét monarchiánk föltétlenül meg fogja védelmezni.

Most csak arról van még szó, hogy a szerb tuzók a kereskedelmi kikötőn kívül nem ragaszkodnak-e a hadi kikötőhöz.

A helyzet kritikus volta még nem szűnt meg, de lehet, hogy a hatalmak egyöntetű megállapodása folytán rövid időn békésre fog fordulni.

*
A háborúról szóló tudósításaink a következők:

A szerbek terve.

Belgrád, nov. 13.

Pasics a királylyal legközelebb visszaérkezik Belgrádba. Azt hiszik, hogy Pasics azért hagyta el a szerb fővárost, mert ki akart térni a külföldi diplomaták kérdés-kérdése elől s időt akart nyerni, hogy Szerbia Albániában és az Adrián befejezett tényeket teremtsen. Ezzel összefügg az a feltűnő dolog is, hogy az utóbbi időben jóformán semmiféle hivatalos hírt sem közöltek Janikovics tábornok hadseregéről, amely Albániában operál.

Szenzációs fordulat.

Bécs, nov. 13.

A késő éjjeli órákban megbízható belgrádi helyről az a hír érkezett ide, hogy Szerbia a vitás kérdéseket Ausztria-Magyarországgal barátságos uton óhajtja megoldani. Ennek következtében a helyzetet Belgrádban ma kedvezően ítélik meg. Azt a komolyságot, amellyel Ausztria-Magyarország érdekeinek érvényt akar szerezni, Szerbiában nem ismerik félre és úgy látszik, hogy Pasics miniszterelnöknek Üszkűben történt mai kihallgatása az Ausztria-Magyarországgal való békés megegyezés kérdését kedvezően befolyásolta.

A nagyhatalmak és a porta.

Konstantinápoly, nov. 13.

A nagyhatalmak Törökország közvetítő kérésére fölszólították a portát, hogy tudassa föltételeit. Erre a porta nagykövetei által kijelentette, hogy első sorban a balkáni államoknak, mint a háboru megkezdőinek kötelessége föltételeiket megismertetni.

Oroszország nem izgat.

Páris, nov. 13.

Kutin Jarcel az Echo de Paris-ban a következőket írja: Határozottan tudom, hogy az orosz kormány távol van attól, hogy a szerbeket buzdítsa, hogy a Balkán félsziget fölsztásánál többet követeljen, mint amennyi részére előzetesen meg volt állapítva. Az orosz kormány a szerb kabinetet türelemre és mérséklésre inti és figyelmeztette, hogy csapataival ne vonuljon Durazzó ellen.

Pasics és Ugron.

Belgrád, nov. 13.

Politikai körökben élénk megbeszélés tárgyát képezi Ugron belgrádi követnek és Pasics miniszterelnöknek konferenciája. Jól lehet a tanácskozás lefolyásáról és eredményéről hivatalos értesítéseket nem adtak ki, mégis kitudódott, hogy Ugron Ausztria-Magyarország föltételeiről részletesen informálta Pasicsot, anélkül hogy formális javaslatokat tett volna. A szerb kormány csak napok múlva válaszolhat a követelésekre, mert előbb balkáni szövetségeseivel kell tárgyalnia.

Biznak a békében.

Berlin, nov. 13.

A diplomáciai körök nem ismerik ugyan félre a nemzetközi helyzet nagy nehézségeit, de azért ma mégis jobban biznak az európai béke fenntartásában. Danev budapesti látogatását itt a legnagyobb figyelemmel kísérik és a legnagyobb fontosságot tulajdonítják neki.

Békeközvetítés.

Páris, nov. 13.

Itteni beavatott körökben arra a feltevésre hajlanak, hogy a közvetítés a jelen pillanatban már nem találna oly nagy ellenállásra a Balkán államoknál. Remélik, hogy a mediáció, amely fegyverszünetre vezet, nemsokára bekövetkezik. Annak a lehetőségéről is beszélnek, hogy a haretéren több ütközetre nem kerül a sor.

A montenegróiak helyzete kedvezőtlenebb.

Cattaro, nov. 13.

A montenegróiak katonai helyzete Skutari előtt határozottan kedvezőtlené vált. Észak-pasa a montenegróiakat három napi harc után egészen Belajig visszaverte. Nagy havazások és a Bojana kiáradása miatt Virbazár és Antivári között be kellett szüntetni a vasuti forgalmat, miáltal az élelmezés ezen a vonalon nagyon nehézé

vált. Az a hír, hogy a montenegróiak Maduát és Alessiót megszállották, valótlannak bizonyult. A montenegrói hadiszálláson a montenegrói csapatok előnyomulásában beálló szünet miatt nagy az elkedvetlenedés.

Döntő ütközet Csataldzsánál.

Konstantinápoly, nov. 13.

Hiteles jelentés van arról, hogy Csataldzsánál az egész vonalon megkezdődött a döntő csata. Különösen az északi és a déli szárnyon heves és elkeseredett az ütközet.

Az Ikdám szerint Sinekli körül a centrumban is megkezdődött az ütközet. A bolgárok óvatosan nyomulnak előre, egyik szárnyuk Rodostónál áll. Tegnap éjjel a bolgárok fényszórókkal megvilágították Silivri környékét.

Sabah Eddin herceg arra kérte a szultánt, engedje őt a csatérre menni.

San Giovanni de Meddua az albánoknál.

Cattaro, nov. 13.

Az albánok heves harcok után kiverték a montenegróiakat San Giovanni de Meddua-ból és a kikötővárost visszafoglalták.

A szerbek Durazzóban.

Belgrád, nov. 13.

A Stampa értesülése szerint Zsifkovics tábornok lovassága, amely Skutariból indult el, tegnap délután Durazzóba érkezett.

A bolgárok veresége Drinápolynál.

Konstantinápoly, nov. 13.

A drinápolyi török csapatok tegnapelőtt kitértek és megverték a bolgárokat, akik ezer embert vesztek el, köztük több nagyobb állású tisztet is. A bolgárok óriási erőfeszítéseket tesznek, hogy Drinápolyt elfoglalják.

A csataldzsai csata.

Konstantinápoly, nov. 13.

Megbízható értesülések szerint az egész csataldzsai vonalon megkezdődött a harc, amely különösen az északi és déli szárnyakon leirhatatlan elkeseredéssel folyik. Az Ikdám jelentése szerint a centrumban is Sinekli vasuti állomás körül véres harc folyik. A bolgárok óvatosan nyomulnak előre, egyik szárnyuk Rodostó mellett áll.

Konstantinápoly, nov. 13.

Az Alemdár jelenti, hogy Kavala mellett véres harc folyik. A törökök sikeresen védekeznek. Csataldzsa előtt csak előrsi csatározások folynak. A török csapatok erkölcsi érzése nagyon emelkedett. A hadsereg el van tükélve, hogy a szerbekkel egyesült bolgároknak a legelszántabb ellenállást fogja kifejteni. A fővárosban a kedv nyugodt. A közvetítésről folyik a tárgyalás. Hat szállító hajó menekülőkkel Szinopébe ment, még hetvenezer menekült várja Anatóliába való elszállítását.

Szőnyeg, függöny és arany-himzések óriási választékban **Haas Fülöp és Fia cég**
Rimanóczy-palota.

Perzsa és smyrna szőnyegek nagy mennyiségben és olcsó árban kaphatók.

A HARMADIK kongregációs nagygyűlés.

Az idén a katolikus nagygyűlést nem tartják meg, de a *Mária kongregációk* annál fényesebb és tartalmasabb programmal tartják meg harmadik országos gyűlésüket.

A nagygyűlés jelentőségét emeli, hogy most fogják fölavatni a kongregációs otthon Horánszky-utcai gyönyörű palotáját.

A nagygyűlés [részletes programja a következők:

November 23-án (szombaton):

Délután három óraker: *Prézesi értekezlet* a Kongregációs Otthonban.

Este hét óraker az Urak kongregációjának zártkörű értekezlete a Kongregációs Otthonban. 1. Elnöki megnyitó. Dr. báró *Barkóczy Sándor*. (Budapest.) 2. A kolóniák jelentései és előterjesztései. 3. Az előterjesztések tárgyalása. 4. Zárószó. — Utána az urak és prézesek közös vacsorája az Otthon éttermeiben.

November 24-én (vasárnap):

Reggel nyolc óraker mise és közös kongregációs szentáldozás a Szent István-templomban. (Megjelenés jelvényvel és lehetőleg zászlóval). A szentmisét és rövid szentbeszédet *Szmrecsányi Lajos* egri érsek mondja. A kongregantistákat áldoztatják: *Glattfelder Gyula* csanádi, gróf *Mikes János* szombathelyi megyéspüspökök, *Fetser Antal*, dr. *Horváth Győző*, dr. *Kutrovácz Ernő* és dr. *Lányi József* püspökök.

Tíz óraker a Kongregációs Otthon felavatása (VIII. kerület Hornyánszky-utca 20.). Ünnepi beszéd. Mondja: *Bus Jakab S. J.*

Dél előtt fél tíz óraker ifjúsági matiné gróf *Mikes János* szombathelyi püspök elnöklelte alatt a *Vigadó* nagytermében.

A matiné után ifjúsági társasbéd a Kongregációs Otthon éttermeiben (Horánszky-utca 20.); egy teríték ára 1 korona 50 fillér. A jegy előre megváltandó. Itál külön.

Délután 3 óraker: A) A női kongregációk gyűlése a *Vigadó* nagytermében. Elnök gróf *Mailáth G. Károly* erdélyi püspök.

Ugyanakkor B) Az iparos kongregációk jubileumi gyűlése a Kongregációs Otthon gyülekező termében. Elnök *Várady L.* Árpád győri püspök.

Ugyanakkor C) az egyetemi és főiskolai kongregációk értekezlete a Szent-István-Társulat nagytermében. Elnök *Fischer Colbrice* Agost kassai püspök.

Ugyanakkor D) az Urak *Mária-kongregációjának irodalmi szakosztályának nyilvános ülése* a Kongregációs Otthon nagytermében. Elnök: dr. *Andor György* prelátnak, miniszteri tanácsos. Ezen gyűlésre hivatalos mindenki, aki a *sajtókérdés* megoldása iránt érdeklődik. Utána a bizalmi-férfiak zártkörű tárgyalása.

Ugyanakkor E) a diák-kongregációk *magisztrátusainak értekezlete* a Kongregációs Otthon II. emeleti termében. Elnök: *Jablónkay Gábor S. J.* gimnáziumi igazgató.

Este hat óraker diszgyűlés a Vigadó nagytermében. Elnök: gróf *Somssich Béla*. (Babócsa). A diszgyűlés sorrendje: 1. Bevezető beszéd. *Csernoch János* v. b. t. t. kalocsai érsek. 2. A kongregáció és az intelligencia. *Vörös Béla* főgimnáziumi tanár. (Budapest). 3. A kongregációk fejlődése. Dr.

Nagy János theologiai tanár. (Eger). 4. A *Mária-tisztelet* nemzeti tradíció. *Szölgyémy Ferenc*, a *Ferenc József-intézet* kormányzója. (Budapest). 5. Záróbeszéd. Dr. *Glattfelder Gyula* csanádi püspök. 6. Pápai himnusz.

A diszgyűlés után fél nyolc óraker vacsora a Kongregációs Otthon éttermeiben. Egy kétfogásos teríték ára 3 korona, háromfogásos 5 korona. A jegy előre megváltandó.

November 25-én (hétfőn):

Reggel nyolc óraker: első ünnepélyes szentmise a Kongregációs Otthon kápolnájában. Mondja: *Sipeki Balás Lajos*, rozsnyói püspök.

Dél előtt kilenc óraker: az Országos Kongregációs Bizottság nagyválasztmányának gyűlése a Kongregációs Otthon nagytermében, saját programja szerint.

Dél előtt tíz óraker a *sajtószakosztályok és sajtóhölgybizottságok közös értekezlete* ugyanott. Elnök dr. *Prohászka Ottokár* székesfehérvári püspök. Az értekezlet sorrendje: 1. A sajtószakosztályok feladatai. *Varjas Endre* hittanár, prézes és szerkesztő (Szatmár). 2. A sajtóhölgybizottság központjának munkája. *Báró Barkóczy Ilona* alapítványi hölgy. 3. A vidéki sajtóhölgybizottságok és szakosztályok jelentései. Tartják a vidéki kiküldöttek. 4. Hozzászólások. 5. Elnöki záróbeszéd.

Délután két óraker (szép idő esetén) *zarándoklat Máriaemetére* és ott befejező ájtatosság. Indulás a *Kálvin-térre*.

Délután öt óraker: a *papi kongregáció* gyűlése.

A nagygyűlésen Nagy-Váradról számosan vesznek részt.

Románia és a magyar sajtó.

Romániának követelését, melyet *Berchtold* külügyminiszter jelentett be expozéjában, a magyar sajtó ellenzéki része nem valami barátságosan fogadta. Erre vonatkozólag egyik félhivatalos román lapnak 9-iki száma, miután reprodukálja a magyar lapnak a *Berchtold* expozéjára vonatkozó közleményeit, a következőket írja:

„Ugy csapott le Romániára a sovén magyar sajtó, mint tiszta égből a villám. minket nem nagyon nyugtalanít a magyar sajtó e részének kirohanása, mert az nem képviselli Magyarország vezető köreinek a nézeteit, de mégis az a kirohanás szimptomatikus.

De honnan vették a magyarországi román ellenes lapok azt, hogy Románia alimizsnát vár és hogy azt óhajtja, hogy Ausztria-Magyarország szedje ki számára a sült gesztenyét?

Románia mai helyzetét mondhatni igen nagy személyes áldozatoknak köszönheti, ma olyan hadserege van, amely arra jogosítja, hogy ne álljon a világ elé, mint kolduló állam. Különben ezt mindazok elismerik, akiknek felelősségük van Európában.

Hogy ha Románia a balkáni háboru kitérése előtt, mikor még a szövetséges államok győzelme nem volt biztosítva, fenye-

gető állást foglalt volna el, könnyen lehetséges lett volna, hogy leszereléséért megkapja Rusesukot, Sumlát és Várnát. A bolgárok azonban nyugodtak voltak, mert látták, hogy Románia szabad kezet enged nekik“.

BALOGH KÁROLY fegyelmi ügye.

Ötven koronára ítélték.

Ismeretes a közönség előtt az a durva hangu agitáció, amelyet *Balogh Károly* réti közs. iskolai igazgató tanító indított meg látszólag a tanítók helyzetének javítása érdekében, valójában pedig hogy a tanítókat a szabadkőműves páholy szolgálatába terelje.

Engedély nélkül, sőt a vallás és közoktatásügyi miniszter egyenes tilalma ellenére lapot indított és szerkesztett, amelyben éles, sőt szokatlanul durva hangon támadta a minisztert s mindenkit, aki nem a szabadkőművesek az ő testvérei szája ize szerint gondolkodott vagy beszélt.

A miniszternek korábbi rendeleten alapuló tilalmát akként kerülte meg, hogy felelős szerkesztőként édes anyját tette a lap élére, de oda írta a felelős szerkesztő neve elé: „a szerkesztéstől eltiltott *Balogh Károly* édes anyja . . .“

Ilyenek után csakugyan nem jöhetett más, mint a fegyelmi eljárás, amelyet a miniszter el is rendelt.

Tegnap került *Balogh Károly* fegyelmi ügye a fegyelmi választmány elé s a vádlóként szereplő főügyész enyhe vádindítványával szemben, a fegyelmi választmány erősebb, bár a történetek után szintén elég enyhe ítéletet hozott, mikor *Balogh Károlyt* 50 korona pénzbüntetésre ítélte. Ilyenek után az elítélt tanító nem maradhat a tanítók elnöke. Meg is felebbezik a megválasztását.

Egy másik tanító: *Lipesev József* fegyelmi ügyében is tegnap ítélte a fegyelmi választmány, akit súlyos vétségeiért szintén 50 koronára ítélte.

A fegyelmi tárgyalás lefolyása a következő volt:

A fegyelmi választmányi ülés teljes nyilvánosság mellett folyt le. A tanítók közül sokan hallgatták végig.

Hlatky Endre főispán elnökölt s a választmány tagjai közül dr. *Hoványi Géza*, *Varró Domokos* műszaki főigazgató, *Rádl Ödön*, *Vasady Lajos* kir. tanfelügyelő előadó, dr. *Thury László* v. főügyész és *Juricskay Barna* jegyző; — továbbá *Balogh Károly* terhelt és dr. *Agoston Péter* mint védő voltak jelen.

Hlatky Endre főispán az ülés megnyitása után konstataulta, hogy a fegyelmi választmány teljes. Felkérte *Vasady Lajos* kir. tanfelügyelőt, mint előadót, hogy olvassa fel a *Balogh Károly* ellen a vizsgálót elrendelő határozatot.

Vasady Lajos ismertette az ügyet. 1912.

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-ut. 9. szám alatt a Széchenyi szálloda mellett
fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban
Telefon 769. sz. legolcsóbb bevásárlási forrás. Telefon 769. sz.

január 9-én Balogh Károly igazgató tanító beadványt intézett a törvényhatósághoz, amelyben bejelenti, hogy újságot ad ki „Virrad” cím alatt, amely politikával nem foglalkozik s felelős szerkesztő Balogh Károly lesz s erre engedélyt kért. A város közigazgatási bizottsága január 17-én értesítette Baloghot, hogy a kért engedélyt a szerkesztésre nem adja meg, hanem a kir. tanfelügyelőség útján a kultuszminisztertől kérje az engedély megadását. Január 29-én Balogh be is adta a kérvényt a miniszterhez „Küzdelem” című lap szerkesztésére. A miniszter március 5-én kelt leiratában nem adta meg az engedélyt.

A fegyelmi elrendelése.

Juricskay Barna felolvasta ezután a kultuszminiszter leiratát, amelyben Balogh Károly ellen elrendelte a fegyelmi vizsgálatot és megtiltja, hogy a lap megjelenjék.

Vasady Lajos folytatólag ismerteti a kérdést. A miniszter leirata alapján Rimler kitűzte a vizsgálat napját május 25-re, amelyet le is folytattak. A város főügyésze a vizsgálat adatai alapján a közigazgatási bizottsághoz indítványt tett, hogy Balogh Károlyt az 1907. XXVI. teikk 22. §-a alapján, mert engedély nélkül lapot szerkeszt, a felettes hatóságról sértően írt, bűnösnek mondják ki és dorgálásra ítélik. A vádirat indoklásában kimondja a főügyész, hogy a „Küzdelem” politikai közleményeket írt, mert az általános választójog érdekében agitált és a parlamentet kritizálta. Azért indítványoz ily enyhe büntetést, mert Balogh fegyelmileg büntetve még nem volt.

A vádirat közölték Balogh Károlylyal és védőjével dr. Agoston Péterrel.

Juricskay Barna ezután felolvasta dr. Agoston Péter észrevételeit a vádiratra és ebben azt mondja hogy a tanítónak nem kell engedélyt kérni lapszerkesztésre, csak be kell jelenteni. Sándékosság nem forgott fenn s így vétséget nem követett el Balogh, sőt a miniszter leirata után rögtön visszalépett a szerkesztéstől. Kifejti, hogy durva tisztelenség nincs az inkrimált cikkeken. Indítványozza, hogy a fegyelmi tárgyalás mellőzésével szüntesse be a közigazgatási bizottság az eljárást.

Dr. Thury László indítványozza, hogy az általa kifejtett indokok alapján Balogh Károlyt mondják ki vétkesnek és két fegyelmi vétségért dorgálásra ítélik, mert engedetlen és durva magatartást tanúsított felettes hatóságával szemben.

Agoston Péter védelme.

Dr. Agoston Péter hosszú védő beszédet mondott ezután. Véleménye szerint fegyelmi vétség nem forog fenn, egyes kikapott szavak másként hangzanak, mint az egész cikk. Egyes részeket olvas fel. A cikkből semmit nem lehet inkrimálni, mert hasonló kitételek minden lapban előfordulnak. Nem hiszi, hogy a miniszter fejezte volna ki óhaját a megbüntetés iránt, hanem egyes felkapaszkodott szolgák intézték az egész ügyet. A miniszter csak a saját alkalmazottjainak a beszédmodorát kifogásolhatja, de a tanító nem alkalmazottja s csak büntető uton vonható felelősségre, ha izgat a tanítóóság körében. Nem egy minisztert, hanem egy 40 éves rendszert ostromoz a kérdéses cikk. A miniszternek nem büntetni kell a panaszt, hanem kutatni annak okát. Az oly miniszter, aki nem türi a tanítók agitatorius lapszerkesztését, megérdemli a kritikát. Ilyen tónusban folytatva tovább beszédét, kijelenti, hogy a szóban forgó esetben semmi körülmények közt nincs vétség, legfeljebb világfelfogásbeli különbség van. A gondolatát mindenki szabadon terjesztheti a sajtó útján, tehát tullepte a miniszter hatáskörét, mikor

a tanítót eltiltotta a lapszerkesztéstől. Balogh Károly nem tudta, hogy a lapszerkesztésre engedélyt kell kérni, amint a miniszter sem ösmer minden törvényt és rendeletet s ez Baloghtól sem kívánható. Tehát vétség sem forog fenn. Kéri védenca felmentését.

Dr. Thury László kifejti, hogy a törvény és rendeletek nem ismerése senkit sem ment a vétség és büntetés alól. Balogh különben ismerte a törvényt s engedélyt is kért a közig. bizottságtól. Kéri, hogy mondják ki vétkesnek s fogadják el az ő indítványát. Enyhe büntetést kér, mert Balogh még büntetve nem volt s jóhiszeműleg járt el.

Dr. Agoston Péter felhossa, hogyha becsületsértés forog fenn, az a büntető bíróság elé tartozik, de akkor az ügyész sem kérne enyhe büntetést.

Hlatky Endre főispán még kérdéseket tett oly irányban, hogy miként került a lapra az, miszerint a szerkesztéstől eltiltott Balogh Károly anyja a szerkesztő s befolye-édesanyja tényleg a szerkesztésbe?

Balogh Károly kijelenti, hogy az össztanítóóság informálása végett jött az említett kitétel a lapra s anyja a szerkesztésbe annyira befoly, hogy minden cikket át is néz (?!)

A tárgyalás ezzel befejezést nyert s a fegyelmi választmány visszavonult.

Az ítélet.

Negyed óra múlva a főispán kihirdette az ítéletet, amely szerint Balogh Károlyt felettes hatósággal szemben elkövetett engedetlenség és durva tisztelenség miatt 50 korona pénzbírságra ítélte.

Az indokolás felsorolja, hogy a fegyelmi választmány nem fogadta el azon védekezést, hogy a rendeletről tudomása nem volt sőt tudott arról, mert kérte is az engedélyt. Be sem várta a közig. hatóság határozatát s más cím alatt megjelent a lap s ezzel engedetlenséget tanúsított. A másik ok az ítéletre az, hogy azon kifejezések, melyeket használt, a felsőbb hatóság elleni durvaság. Hogy eltért a fegyelmi választmány az ügyész indítványától, ez azért van, mert az engedetlenséget súlyosítja, hogy a lapra ő írta, miszerint a szerkesztő a szerkesztéstől eltiltott Balogh Károly anyja.

Lipcsey József ügye.

Ezután egy másik községi tanító: Lipcsey József fegyelmi ügyét tárgyalták.

Védőként dr. Poynár Szevér ügyvéd volt jelen.

Az volt ellene a vád, hogy több ízben engedély és bejelentés nélkül elmaradt az iskolából, itt as állapotban ment az iskolába s az utcán is ilyen állapotban látták, botrányt okozott, tiszteletlenül viselkedett az igazgatóval szemben s a gyermekekkel durván bánt.

Dr. Thury László főügyész a tanuvalomásokból csak az iskolából való elmaradást, a tiszteletlen viselkedést és a borközi állapotot látta beigazolvva s 3 rendbeli vétségért pénzbüntetés kiszabását kérte.

Dr. Poynár Szevér védő fejtegette, hogy csupán az van beigazolvva és pedig a saját beismerése alapján, hogy egy esetben, részeg állapotban ment az iskolába, de ez is elévült. Azóta pontosan tanít. Felmentést, vagy legfeljebb a dorgálás kimondását kéri.

A fegyelmi választmány Lipcsey Józsefet is 50 korona pénzbüntetésre ítélte.

Joghallgatók! Ügyvédi vizsgára készülő! ügyvédi vizsgára, alapvizsgára, szigorlatokra saját érdekükben **Dr. Kállay** jogi szemináriuma után készülnek csakis Budapest, IX. Lónyay-utca 18/b. (Calvin-tér mellett). Telefon 125—38. Telefon 125—38.

Az állami gyermekvédelem hiánya.

A miniszter intézkedése.

Az állami gyermekvédelem életbeléptése óta elég idő telt el, hogy visszatekinteni lehessen az elért eredményekre. És most hosszú évek után sajnosan kell tapasztalni, hogy az a rengeteg anyagi áldozat, amit az ország hozott nincs arányban az elért eredményekkel. Kétségtelen, hogy sokat tett az új törvény a gyermekvédelem terén, de az csak olyan időleges jócselekedet volt, mely egy rövid időre megmentett sok gyermeket a pusztulástól, de csak mint gyermeket mentette meg aztán az élet forgataga ezeknek a csemetéknek nagy részét felszívta, oda juttatta, hogy nagyobb korukban, mikor már hasznosítani lehetett volna őket, kitétte a teljes bizonytalanságba.

A közigazgatási gyermekvédelem tökéletlen volta miatt ugyanis a védelmezett gyermekeknek a szülő, kitől csemete korában el lett véve a gyermek, közbelépett és mit sem törődve a gyermek jövőjével a szülői szeretet leplébe burkolva önző céljait a gyermek sorsára döntő tényezőként lépett fel.

A legtöbb esetben ugyanis mit sem törődtek azzal, hogy a gyermekmenhelyek a gyermekjövőjéről is akarván gondoskodni, a gyermekeket olyan helyeken helyezték el, ahol jövője biztosítva volt, elvették onnan őket és saját létfenntartásuk, vagy más önző céljukra használták fel. Ilyen esetben a közigazgatási gyermekvédelem csődöt mondott, mert a szülő föltétlenül rendelkezik a gyermekekkel és így tehetetlenül állott a szülőkel szemben.

A miniszterhez igen gyakran érkeztek ilyen dolgokban panaszok. A sok panasz végre is arra indította a minisztert, hogy egy általános rendeletben végleg rendezze ezt a dolgot és amennyire lehet korlátozza a jelenlegi visszaélések számát.

A miniszter a rendeletében főként az árvaszékre támaszkodik. Amiről megfelekezett a közigazgatási gyermekvédelem, arról az árvaszék útján akar gondoskodni a miniszter. A rendelet igen szigorú, de a gyermek szempontjából igen előnyös, amennyiben még a szülőket is megfosztja jogaik gyakorlásától, de a gyermek jövőjét minden körülmények között megvédi.

A jogai gyakorlásától megfosztott szülő helyett gondnokul, ha kell, még csak nem is a falubeli lakosok közül neveztet ki valakit, hanem egy teljesen független embert, a gyermekmenhely igazgató főorvosát. Ha a szülő vagy a gyám el akarja vonni a szerződéses helyről, a gyámhatóságnak minden körülmények között kötelessége közbelépni és a gyermekeket a szülőnek vagy a gyámnak sem kiadni.

A miniszter rendelete most érkezett meg Biharvármegye árvaszékéhez, ahol már életbe is fogják léptetni. A rendeletben sok javulást remél a miniszter, de hogy tényleg be is fog következni, az nagyon kétséges.

Az autonomia a püspökök előtt.

A püspöki kar a legutóbbi püspöki konferencia alkalmával bizottságot küldött ki az autonomia ügyének tanulmányozására és a kultuszminiszter által már késznek nyilvánított *autonomia* törvényjavaslat megtárgyalására. Ez a püspöki bizottság kedden tartotta tanácskozását dr. Csernoch János

kalocsai érsek einöklésével az érsek budapesti lakásán és mint a bizottság tagjai résztvettek a tanácskozáson: gróf Malláth Gusztáv Károly erdélyi, Hosszu Vazul szamosújvári gör.-kath., Várady L. Árpád győri, Glattfelder Gyula csanádi megyéspüspökök és Hajdu Tibor pannonhalmi főapát.

Kanalejász meggyilkolása.

Nemcsak Spanyolországban, de az egész művelt világban is a legnagyobb részvét kíséri Canalejas spanyol miniszterelnök tragikus sorsát.

Madrid, nov. 13.

Pristo *García* miniszter, amikor a király dolgozószobájából kijött, azt mondta az egybegyűlt újságíróknak: — Előterjesztetem őfelségének a dekretumot, melynek értelmében engem a király a kabinet ideiglenes vezetésével megbizott.

Madrid, nov. 13.

A mikor Kanalejász vérző sebbel összeesett, egy rendőr odarohant a merénylőhöz és kardjával súlyos csapást mért a fejére. Erre a gyilkos revolveréből rálőtt a rendőrré, de nem találta, erre a merénylő öngyilkos lett. Két újságíró, aki Kanalejászt az utcán várta, hogy vele beszéljen, rendőrök segítségével a belügyminisztérium palotájába vitte a miniszterelnök holttestét. A kapualjában az egyik rendőr, aki még nem tudta, hogy mi történt, azt kérdezte a miniszterelnöktől: — Mi történt, senyor Kanalejász?

Kanalejász elhaló hangon azt felelte: — Ez a gazember megölt!

A miniszterelnök a következő pillanatban meghalt. A gyilkos néhány perc múlva halt meg anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna. Kanalejász még tegnapelőtt este ezt mondta a Daily Telegraph madridi munkatársának: — Igazán örülök, hogy a Ferrer-ügy revíziója végett vasárnapra összehívott népgyűlést nem tiltottam meg. Ha megtiltottam volna, akkor Spanyolországban reakcionáriusnak, a külföldön pedig az inkvizíció eszközeinek mondtak volna. Büszke vagyok arra, hogy liberális államférfi vagyok.

Madrid, nov. 13.

A rendőrség megállapította, hogy Kanalejász gyilkosa a legveszedelmesebb anarkisták egyike volt. A merénylő néhány nappal ezelőtt érkezett vissza Argentínából. A gyilkosság után egy Galansey Viktor nevű rendőrfelügyelő üldözte őt, de a merénylő rálőtt s a mikor látta, hogy a golyója nem talált, maga ellen fordította fegyverét és golyót röpített fejébe. Kanalejásznak az egyik golyó jobb fülénél bement és bal fülénél jött ki. Holttesténél barátai örködnek. A király még tegnap este tanácskozott a kamara és a szenátus vezető politikusaival, a kik valamennyien a mostani politika megtartását ajánlották. A liberális kabinet megmaradása tehát bizonyos. A rendőrfőnök beadta lemondását. A gyilkos sokáig megfigyelte Kanalejászt s megtudta, hogy a miniszterelnök naponként milyen utakon szokott járni. Két tanu azt állítja, hogy a merénylőnek cinkostársát is látta. A gyilkos hír szerint összekötöttesben állott a portugál forradalmárokkal s a gyilkosság után Lisszabonba sifveres táviratokat küldtek.

HÍREK

Falusi ősz.

Kint jártam falun. Egy aranyló őszi délutánra kiszöktem a város füstös árkádjai s választékosan öltözött, nyugtalan emberei közül.

Egy parányi hódolat lángolt még bennem a fekete ugari sötét faluk iránt, az emlékeim megkivántak egy esondos sétat a szürkülő parkokban, pihenni is vágytam és így harag nélkül, póz nélkül, minden kényeskedő és affektáló városi allűr nélkül futottam a falum felé.

Szép volt. Olyan a falu az ősz finom poézisében, mint egy öregedő szép asszony. A nyár elégett fölötte, piros foltokat hagyott a mezőkön s úgy csillog itt az egészség az emberek arcán, mint a drágakövek egy déleeg, daliás asszony fehér, esontosodó kezén.

Az idő szenzációk, újítások nélkül halad a faluk fölött. Most is borogatják a földet, ni! amott kórót vág egy piros kendős leány és kemény husu ajka jókedvűen éneklí hozzá a százéves, fura szövegű népdalt. Egy biboros hecserli bokor mellett asszony áll, s karsu termete elvész a bő és téglavörös szumánban, amelyet a dereka körül kötél tart össze.

Az erdő hideg. Mint egy barna bőrű borotvált fej, úgy hajlik a hegyek felé, amelyeken már ott leskelődik a színes alkonyat.

Végig a nagy utcán asszonyok járnak. Virágos szoknyájuk két esücskét a kőkörök füle köré csavarják és szapora léptekkel hordják haza az ivóvizet a község kutjából.

Minden olyan primitív és meleg. Már esti nyolc órakor alszik az egész falu s olyan esond van, mint egy múzeumban.

Csak az elrohanó vonatok hasítják meg hajnalig a sötétséget végigvillanó villányfényű ablaksoraikkal.

S első éjszaka lebirhatatlan vagy fogott el. Megláttam, hogy erre nyugat felé sápadtan sugaras az ég... Ah! milyen jól esett ilyen messzire érezni a kultúra tüzet, kinyújtottam feléje két szétnyitott kezem és éreztem a fénynek, a városnak, a kultúrának melegségét.

... És a legközelebbi vonattal mámorosan siettem a ragyogó éjszakai város felé.

(p. j.)

*** A mai városi közgyűlés.** Népes közgyűlése lesz ma, csütörtökön Nagyvárad város törvényhatóságának. — A tárgysorozatban igen sok nagy fontosságú ügy van felvéve, amelyeknél hosszabb vitákra van kilátás. Mindjárt a közgyűlés elején választás lesz, a rendőrségnél megüresedett II. oszt. alkapitányi állást töltik be. Mozgalmas választás lesz, mert több jelöltnek van pártja a törvényhatóságban. A bő tárgysorozatot nem tárgyalják le egy napon s így még pénteken is lesz dolga a törvényhatóságnak.

Tisza Kálmán szobra. A Tisza Kálmán szoborbizottság elnöke: dr. Miskolczi Ferenc főispán tegnap hirdette ki a zsűri döntését a beérkezett 24 pályamű fölött. A zsűri tagjai voltak: Fetszer Antal, Hoványi Géza, Fráter Barnabás, Rimler Károly, Varró Domokos, Kőszeghy József, Baranyi András és Kammerer Ernő orszgy. képviselő, a Szépművészeti Múzeum igazgatója, Kertész Róbert min. tanácsos, Benes Imre építész és Bezerédi Gyula szobrászművész. A zsűri első díjjal (2000 kor.) tüntette Szentgyörgyi István művét, másodikkal (1000 kor.) Margó és Pongrácz II. modelljét s végül a harmadik díjat (500 kor.) Horváth Adorján nyerte. Azonban a kivételre a zsűri szűkebb körű pályázatott tűzött ki, amelyben csak a nyertes művek szerzői vehetnek részt. Határidő: június 1. A szobor felállítása 1914. lesz.

*** Vakanturás.** Tökéletlen hazugságok jelentek meg tegnap délután az egyik krajcáros lapocskában maszlag gyanánt. Egy beteg embernek, valamelyik koraszülött kis nimolistának agyrémei voltak a sok rossz sörtől s ellágyulásában a kis zöld riporter így fantáziál:

Ujabb hódításuk van a kegyes Vince nénéknek. Sándor Lajos száka-pusztai számtartó keresi a kolostorban szépséges, tizen-nyolc esztendőes lányát, a al szénhajú, kék szemű Irént, a temperamentumos, kacagó kedvű kis bálkirálynőt, aki még a nyáron kacéru virágot tűzött a hajába s ma varrják számára a fehér apaca bóbítát.

A közönség már tudja, hogy kiról van szó. Az Uj Nagyváradról. Senki sem szokta elhinni felfordított közléseit s a többi komoly nagyvárad lap észre sem szokta venni az ilyen perfid közleményeket. Mi sem törődünk az effajta vakanturásokkal, de néha passzióval rug szét az ember egyet-egyét. Teszem azt ilyen formán:

Hazugság, hogy Sándor Irénkét rábeszélék az apacaságra. Maga jószántából akar azzá lenni. Tanuk előtt mondta, hogy már négy éve alkuszik ezen a szüleivel. Hazugság, hogy itt tartják. Fetszer püspök háromszor küldte haza, mikor a leányt nagy-nénje Mezőpeterdre hívta s a leány nem ment.

Maga Sándor Irén így nyilatkozott a cikkre:

— Tény, hogy itt volt valami újságíró és beszélt a főnöknővel, beszélt velem és édes anyammal. De nem azt, amit megirt. Én magam lehordtam, hogy mi jögon avatkozik bele az én ügyembe. Kérdeztem, hogy mit akar? ... Hápogott valamit zavarba jött s erre én azt mondtam:

— Kérem menjen ki, mert édes anyammal akarok beszélni!

*** A tüzoltónap eredménye.** A „Tüzoltó Otthon” javára Lukács Odón szövetségi elnök kezeihez ujjában a vaskóhi járás főszolgabirája 203 54, a tenkei járás főszolgabirája 180, a berettyóújfalui járás főszolgabirája 75 76, a magyarszéki járás főszolgabirája 203 K 56 fillért küldött. Ez ujjabbi küldemények összege 484 K 66 fillér. Hozzáadva ehez a korábban érkezett 692 K 41 fill. Biharvármegye adománya összesen 1177 K 7 fillért tesz ki. A szövetségi elnök a hozzá küldött összegeket kézbesítési és postadíj levonása után az Országos Tüzoltó szövetséghez elküldötte. Nagyvárad, 1912. november hó 12. Lukács Odón szövetségi elnök.

*** Klemens Péter beszámítható.**

A szenzációs városi pénztárcsalás ügye még mindig messze áll a főtárgyalástól. Mint ismeretes *Klemens Péter* ellenőrt, akit *Detrich Tiborral* és *Budaházy Kálmánnal* együtt annak idején szintén letartóztattak egy botlásért, a törvényszéki orvosok véleménye alapján szabadlábra helyezték, mert a vélemény szerint *Klemens Péter* a tett elkövetésekor nem volt beszámítható. A királyi ügyészség az igazságügyi orvosi tanácshoz felelt. *Klemens Péter*t Budapesten megvizsgálták és az igazságügyi orvosi tanács a nagyváradai orvosszakértők véleményével szemben azt a döntést terjesztette tegnap a nagyváradai ügyészséghez, hogy *Klemens Péter* épelméjű, a tett elkövetésekor sem volt elme zavart, tehát beszámítható. Így aztán mégis három vádlott fog a városi pénztárcsalásért felelni. *Dr. Thury Endre* kir. ügyész most már hozzáfogott a vádirat elkészítéséhez, azonban tekintve a bűnper orriási anyagát, ebben az évben még nem kerülhet főtárgyalásra a pénztárcsalók ügye.

*** Az iparvasut halottja.**

Barátka községben tegnap délután 4 órakor *Stern Dezső* iparvasutján halálos szerencsétlenség történt. Egyik munkás, *Szferle Mihály* erdődéli lakos az iparvasut rohanó kocsijából a kerekek közé esett. Mire megállították a vasutat halott volt. A kerekek szétszaggatták a testét. Az ügyészség a vizsgálatot megindította.

Vadász urak figyelmébe.

A közlegő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Oriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények egy külföldi mint belföldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többbe fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. löporáruda Telefon 269. Tanoncok felvétetnek. **Ladányi József** puska-műves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

x Ungváry Gergely könyv- és papirkereskedése Nagyvárad, **Rákóczi-ut** (Orsolya-zárda). Ajánlja dúsan felszerelt raktárát, **szépirodalmi és ifjúsági** könyvekben, valamint **legújabb művészeti lapokban.**

x Szent László nyomdában 14-15 éves irni-olvasni tudó leány kijárónak felvétetik.

x TŰZIFA hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kősenet házhoz szállít **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasutná.

x Egy 5 szobás lakás Rákóczi-út 32., Gerő-házban, 1913. május 1-re kiadó.

Vadász cipő
különlegességek kizárólag
Arany cipő áruháza
RÁKÓCZI-UT 3.
Telefon 512. Telefon 512.

Zongorák, pianók és harmóniumok
legsolidabban vásárolhatók és bérelhetők
RUGÁN
zongora termében Szent János-utca 6. szám.

Uri fehérenemű, „Fownes“ keztyű, „Habig“ kalap, eredeti angol cipő, egyedüli raktár
Róth M. utódánál.

Valódi **Amerikai** és **Chasala** cipők, legjobb **Bor-alino** és **Pichler** kalapok
REICHARD áruháza
cégnél szerezhetők be.

A „Biharmegyei Gazdák Aru- és Hitelintézete Rt.“ sertéshizlaldájában (Őssi-tér) hizott sertések a napi áron egyenként is kaphatók.

x Kossuth-utca 6. sz. ház emeletén a Körös felőli oldalon modern **három szobás lakás** mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x EGY HÁZ Szaniszló-utcán pénz nélkül megvehető. Cím megtudható a kiadóhivatalban.

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén **két szoba s mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó.** Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x Kossuth-utca 6. számú ház Körös felőli oldalán 3 szoba, fürdő-szoba és mellékhelyiségekből álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál.

x Karaguly E. úri szabó-üzletét november hó 1-től Rimanóczy-utca, Guttmann-házba helyezte át.

x Aszódi olcsó karácsonyi vásárja **Kossuth utca Sas-palota.** A helyi és vidéki mélyen tisztelt vevőközönség b. tudomására hozom, hogy friss déli áruim megérkeztek. Vidékieknek szállít póstán Magyarország bármely állomására a közkedvelt **aszódi-cég.** Elsőrendű datolya, malaga és füge, óriás tiroli maroni, olaszogyoró és cocusdió, mézedezés narancs és érett citrom, remek cukrozott déli gyümölcsök, bámulatos szép és kitűnő ízű theasütemények, legnemesebb fajú kínai theák, valódi angol és francia rumok igazán meglepő olcsó árt. Dús választék **karácsonyi** és **újévi** cukorkákban, nagyban és kicsinyben. Állandóan friss pörkölt zamatos kávé 8-féle vegyületekből, melyből próbarendelést méltóztatassanak tenni. Kiváló tisztelettel: **Aszódi Mihály** trieszti kávé és thea közvetlen behozatala, cukorka és déligyümölcs nagykereskedő. Telefonszám egész megyére 635. Fiók telefon 1016. Fióközlet **Cukorka Király** Ker. utca. — **Csokoládé Király** Rákóczi ut. Telefon 610. — Gerbeaud cukorkák és sütemények friss minőségben.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Csütörtök: *Primerose kiasszony.*
Péntek: *Primerose kiasszony.*
Szombat: *Boszorkányvár.*
Vasárnap d. u.: (Csáky Ferenc vendég szereplésével.)

PRIMEROSE KISSASSZONY.

A francia szeparációs küzdelmek és zárdafosztogatások idejében játszik De Flers és De Caillavet legújabb vigjátéka. Látszik rajta, hogy a nagyszabású rablást igyekszik mindenáron valamelyes poétikus hangulat ködjébe burkolni, mert hiszen a darab szerint két szerető szív egy zárda kifosztása nélkül nem is lehetne egymásé. Aztán ez a szeparáció is roppant gyöngéden és humanusan megy végbe a vigjátékban, a kikergetett apácájelöltek kitűnő partikat csinálnak, sőt a rablásra egy bibornok csepp hijján áldását is adja. Természetesen van a darabban ellágyulás, könnyezés bőven, ami mind a közönség érzelmesebb részének megindítását célozza, hanem hogy ezt a meglehetősen limonádé-izű tendenciózus szerecsenmosdatást miért nevezték vigjátéknak, az nem magyarázható másból, minthogy a két szerzőtársnak jó neve van a vigjátékírodalom terén, illeté tehát ezt a mondva csinált munkát is vigjátéknak elnevezni, akkor jobban gyűl rá a közönség.

Vannak a darabban egyes részletek, amelyekben a két szerző tehetsége és szinpadismerete meg-megesillan. Néhol határozottan tetszést aratnak ötleteikkel. Általában azonban az az ember benyomása, hogy ezek a jó fiúk most nem annyira vigjátékot irtak, mint inkább prókátorkodtak a zárdafosztogatások mellett. Ki venné rossz néven két jó írónak, ha gyenge és bizony sokszor kissé unalmas prókátoroknak bizonyultak?

Leghálásabb szerep a címszerep. Ebben egy naiva minden kedvességét és közvetlenségét szinpadra viheti. Nos hát ez *Polgár Mariskának* sikerült is. Bájos jelenség volt mindhárom felvonásnak teljesen különböző hangulatain át. Legjobban sikerült a második felvonás meleg hangulatát eltalálnia s kitűnő volt a harmadik felvonás végén is. Efficé szerepekben határozottan értékes és igazi sikerei lehetnek. Hogy partnere, *Tóth Elek* mindenben kitűnő alakítást nyújtott, azt külön kiemelni fölösleges is. Együttes jeleneteik különösen mindenkor lekötötték a figyelmet. Jó alakítást nyújtott *Hunyady József* is a bibornok szerepében, ugy nemkülönben *Angyal Ilka* mint *De Sermaisené*. Ellenben *Donatienne* szerepében kár volt *Szentgyörgyi Mártának* a tótos dialektussal karzati hatásokat keresni. Nem tudjuk, a fordításban van-e a hiba, de az bizonyos, hogy míg a francia eredetiben *Donatienne* egy egyszerű, naiv, falusi leány, a kinek kedves naivsága mosolyt kelt itt-ott, addig *Szentgyörgyi Márta* *Donatienne*je — lehet, ismételjük, a fordító *Góth Sándor* hibájából — egy közönséges tenyeres-talpas tót szolgálóvá laposodott.

A rendezés elég jó, kivált az első felvonás mozgalmasságával sikerrel birkózott meg. Itt-ott azonban a párbeszédnek nem

ártott volna több elevenség, akkor talán a közönség is többször felmelegedett volna. Talán, mondjuk, mert a kiabáló tendenciát nagyon érezte mindenki s az efféle tulhangozó irányzatosság a színpadról még akkor sem nagyon hat, ha jobb ügy mellett több sikerrel próbálnak prókátoroskodni.

—r.

Vasárnapi előadások. Vasárnap délután Ábrahám a menyországban c. bájos zenéjű és ötletes szépségű énekes bohózat kerül színre. Este a Falu rosszát eleveníti fel a színház. A közkedvelt népszínműnek különös aktualitást a vendégszereplés ad, amennyiben Csáky Ferenc, a vidék egyik legrutinosabb színésze fog a Göndör Sándor szerepében fellépni.

SPORT

A vasárnapi football mérkőzések. A vége felé járó őszi footballsaison legérdekesebb bajnoki mérkőzése lesz vasárnap délután, mikor a debreceni SySC kitűnő csapata tartja bajnoki mérkőzését a NAC csapatával. A debreceni csapat szereplését legutóbbi szenzációs eredményei alapján nagy kíváncsisággal várja a nagyváradi sport közönség és e jó formában levő csapatnak a NAC legénységével való mérkőzése föltétlen elsőrangú sportélvezetet fog nyújtani. A match vezetésére a két egyesület Hajdu Dezső szövetségi bírót (DKASE) kérte föl, kinek föltétlen rutinja biztosítja a mérkőzés zavartalan lefolyását. E mérkőzés előtt a BVC Törekvés csapatai játszanak szintén a bajnokságért.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Egy öreg ember meggyilkolta a vejét.

Egy öreg, 73 eszendős ember Biró Sándor és a veje Papp Károly állottak a nagyváradi királyi törvényszék esküdtbirósága előtt. Biró Sándornak a mostohaleányát Vékony Imre vette feleségül, de nagyon rosszul bánt a fiatal asszonykával. Emiatt azután állandó volt a feszült viszony az öreg Biró Sándor és Vékony Imre között. Ez év május 31-én Vékony Imre részegen ment haza és szokás szerint garázdálkodni kezdett, amiért Biró Sándor feldühösödve nekiment, a földre teperte és megfojtotta. A vádirat szerint segítségére volt az öregnek Papp Károly is. A nagyváradi esküdtbiróság három napig tárgyalta az ügyet és az esküdtek verdiktje alapján tegnap Papp Károlyt felmentette, míg az öreget, aki tettét beismerte erős felindulásban elkövetett emberölés büntetésében mondta ki bűnösnek és ezért 4 évi börtönre ítélte. Az öreg sokallotta a büntetést és ügyvédje útján semmiségi panaszt jelentett be.

A csavargó és a nagyváradi rendőrök. Szóke Sándor valamikor jobb napokat látott asztalosmester volt Debrecen-

ben, de később teljesen elszegényedett, csavargó lett, akit eddig már körülbelül hatvan-szor ítéltek el csavargásért. Legutóbb a múlt év szeptember 14-én Nagyváradon esatángolt, amikor Gere Károly rendőrőrmester előállította a rendőrségen, mert nem tudta igazolni magát. Rácz Endre rendőralkapitány csavargásért 5 napra elzárta, azután pedig visszatoloncoltatta illetőségi helyére Debrecenbe. Szóke Sándor ezután kapta magát és Debrecenből levelet írt Gerő főkapitánynak. A levélben alaposan legazemberezte Rácz Endrét és Gere Károlyt. Azt írta, hogy őt kihallgatás nélkül lezárták, szép kis hivatalnokai vannak a rendőrfőkapitány urnak, Gere Károlyt is elcsapták Debrecenből, mert nem tűrhették a visszaéléseit. És így tovább. Természetesen megindították ellene az eljárást hatóság előtti rágalmaszást és tegnap a kir. törvényszék büntető tanácsa a megrögzött csavargót a levélért 8 havi fogházra ítélte.

NYILTÉR

Székely Károly

fogtechnikus

műtermét Zöldfa-utca 3. sz. alá (Roth Henrik palota) helyezte át. Telefon 11-77. Telefon 11-77.

Cimre kérem figyelni!

Fényképező gépek

mindenféle kellékekkel.

Lorgnettek, hő- és lazmérők legnagyobb választékban. Javitások elvállaltatnak

PETRY ÁRPÁD

órák- és látszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Tarsoly és Risztó mellett a Riman egy palotával szemben

Telephon (vidékre is) 181 sz.

ZENE ÉS MŰVÉSZET

Kémeri Nagy József. A Hegedűs-hirlapiroda Rákóci-uton levő kirakatában néhány értékes, gazdag színpompájú, keleti, nagyrészt arab tárgyú művészi olajfestmény kelti fel a járókelők figyelmét. A festőjük Kémeri Nagy József Nagyváradról elszármazott diószegi születésű művészember, akit az ambíciója, a művészi vágyai vitték el innen messze, a gazdag, színes, szép keletre, ahol több mint hat és fél esztendő töltött igazi, lelkes művészi munkában. Kairóba volt különösen hosszabb ideig és bejárta Sudánt, Alesszínát, Marokkót, Tunist, Indiát, Palesztinát. Az itt szerzett impressziókat örökölte meg képeiben, melyekből most egy néhányat itt Nagyváradon kiállított. Az árakat nem szabta drágára, hogy Nagy-Várad közönségének alkalma

legyen művészi becsü, eredeti képekhez hozzájutni. A jeles festőművész Nagyváradon óhajt megtelepedni, s elsősorban arképeket fog festeni. Reméljük, hogy művészi törekvései a közönség támogatására találhatnak.

TÁVIRÁTOK

Mozgósítás?

Budapest, nov. 13.

(Saj. tud.) A késő éjjeli órákban az a hír terjedt el, hogy a 7., 15. és 16. hadtesteket mozgósították. A szenzációs hiradást sehonnan sem erősítették meg s így valószínűsége kevés.

Negyven határőr a vízbe fullt.

Bukarest, nov. 13.

(Saját tud.) Borzalmas szerencsétlenség történt ma a Dunán. Dellarmann nevű hajó 50 határőrt szállított. A hajó felborult s 40 határőr és 3 matróz a vízben lelte halálát.

Meggyilkolt postamester.

Trieszt, nov. 13.

(Saj. tud.) Skutariból jelentik, hogy az ottani osztrák-magyar posta vezetőjét meggyilkolták. A konzulátus lépéseket tett a válnál a gyilkosok kézrekerítése iránt.

A törökök fegyverszünetet kérnek.

Páris, nov. 13.

(Saját tudósítónktól.) A török főparancsnok ma küldötte meg a bolgár fővezérnek azt a jegyzéket, amelyben fegyverszünetet kér és azt kérdi, hogy milyen feltételek mellett jöhet ez létre? Valószínű, hogy fegyverszünet után békekötés lesz.

Oroszország nem támogatja Szerbiát!

Bécs, nov. 13.

(Saját tudósítónktól.) A Neues Wiener Tagblattnak jelentik: Ma a porosz külügyi államtitkár nyilatkozatot kapott a berlini orosz nagykövettől, amelyben ez kijelenti egész határozottsággal, hogy Oroszország semmi kötelezettséget nem vállalt Szerbia érdekei mellett és nem tett ígéretet a támogatásra vonatkozólag. Egyben kijelentette a további félreértések elkerülése végett, hogy Szerbiának nincs joga egyáltalán az orosz támogatásra hivatkozni.

Zichy János diszpolgársága.

Bécs, nov. 13.

(Saját tud.) Bécs város törvényhatósági bizottsága a mai gyűlésen elhatározta, hogy gróf Zichy János magyar kultuszminisztert kulturális működésének elismeréséül a város diszpolgárává választja. Az oklevelet küldöttség fogja elhozni Zichynek.

Viszik az ujoncokat Boszniába.

Bécs, november 13.

(Saját tud.) Azokat a kiképzett ujoncokat, akiknek törzsük illetve zászlóaljuk Boszniában van, innen a napokban le fogják vinni Boszniába. Ez a levelezés különben semmi féle összefüggésben nincs a háborúval.

Öngyilkos hajózási felügyelő.
Budapest, nov. 13.

(Saját tudósítónktól.) Ma délután 1 órakor az Attila uton föbe lőtte magát Solymosi Endre hajózási felügyelő és azonnal meghalt. Az öngyilkost mint szépirodalmi munkást is ismerték.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Irányzat a balkáni helyzet nyugodtabb felfogására lanyha.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.—
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.80
Októberi rozs	— — —	10.40
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.52
Októberi zab	— — —	11.82
Áprilisi zab (1913)	— — —	11.24
Szept. tengeri	— — —	7.74
Májusi tengeri (1913)	— — —	8.03

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	786.—
Osztrák hitelrészvény	—	603.—
Jelzálogbank	—	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	506.—
Magyar bank	—	531.—
Közuti vasut	—	651.—
Városi villamos	—	373.—
Salgótarjáni kőszén	—	713.—
Rimamurányi	—	689.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hanincs meglegedve

szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármikor. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSÁ** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat

készíti

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s

Szacsvey-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nívásra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Facimbalom

!! Meglepő újdonság!!
Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A Facimbalom 15 különböző nagyságban összehangolt fadarabból áll és a mellékelt verőkkel (ugy mint a cimbalom) lesz játszva.

Ara verőkkel, tokkal és mesés ajándékkal csak 6 korona
Wagner a „HANGSZER-KIRÁLY”

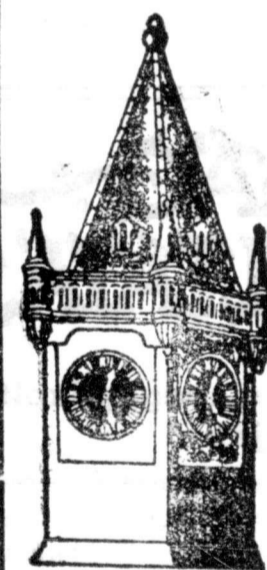
országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházaiban
Budapest, József-körút 15.

Fényképes árjegyzék ingyen. — OVAS: Figyeljen jól a pontos címre és házszámra.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utcza 30.

Ajánlja 1 hétközben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBB ÉVI JÓTÁLLÁS.
Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra.
Saját ház.

Telefon 8 sz.

Telefon 8 sz.

Tiszta, kitűnő borból párolt valódi

dr. Szij József-féle 1890-ből származó, tehát 22 éves cognac

amíg a készlet tart, **kizárólagosan**

Janky Antal utódánál

szerezhető be. Fűszerüzlet és csemege a Szent László-téren.

Kosár- és petroleumüzlet ugyanott az udvarban.

Értesítés.

Megnyílt a

„Béka“ bolt

Ujröfös, rövid és női divatár-
ház Nagyváradon Zöldfa-utcaTessék ügyelni a kirak-
kat-üvegeinkre festett

„BÉKÁRA“

Árjegyzéki kivonat :

1 vég Rumburger vászon mindenre al- kelmas	4 50
1 méter gyapjuszövet bármilyen színben, 120 széles	— 89
1 Himzett elejű nőiing szepességi vá- szonból	1.65
1 nőiing finom siffonból	— 95
1 női hálókabát (korsetta) finom sit- fonból	— 98
1 Nőiing himzéssel és szalaggal dusan diszitve	— 98
1 Izléses diszkötény	— 55
1 Női reformkötény finom klottból vagy lűszterből	1.65
1 fekete klott alsószoknya	— 98
Egy 6 személyes damaszt garnitúra	2.75
1 Fekete nap és esőernyő	— 98
1 Elegáns fehér puhaelejű férfiing	1.25
1 finom 5 soros gallér minden fazon és szám	— 13
1 pár kezelő fehér vagy színes	— 21
12 darab valódi rumburgi vászon zseb- kendő	1.50
1 méter kozmanózi karton bármilyen szín- ben, jó mosó	— 22
1 méter legfinomabb gyapjudelna legujabb divatnak	— 59
1 kétszemélyes klott paplan jó vattával töltve, bármilyen szín	3.25
1 Ablakra való szövetfüggöny	1.39
1 Magános ágyterítő	— 89
1 garnitúra 2 ágy és egy asztalterítő	4 50
1 Vég valódi rumburgi kanavász, bár- milyen színben	4.75
1 fehér siffon alsószoknya	— 98
1 méter ruhavászon minden színben	— 29
1 méter csipkefüggöny	— 26
1 fejre való selyemsal	1.25
1 m. 120 széles gyapju pepita szövet	— 45
1 méter mosó delin legujabb minták	— 24
1 himzett elejű bluz	— 98
1 színes napernyő gyönyörű szép	1 52
1 Reformkötő, jó mosókarton	— 69
1 nyári flanell takaró	— 95
1 fejre való pepita selyem kendő	— 98
1 finom damaszt abrosz	— 98
1 kávé abrosz	— 79
1 kávé szalvéta	— 06
1 fekete klott alsószoknya	— 98
1 Szmirna ágyhához való szőnyeg	1.65
1 méter bőrerős spárga szőnyeg	— 39
1 nagy szoba szőnyeg	— 1.69
1 méter dupla széles cérna csipke füg- göny aplikált mintákkal	— 58

Vidéki megrendelések utánvétel mellett a
legpontosabban lesznek elintézve.Postai szétküldések minden nap. Tessék a ki-
rakat üvegeinkre festett „BÉKÁT“ keresni

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kezelőket fé-
nyesre, csipke és szövet
függönyök, bútor szö-
vetek, papi és egyen-
ruhák vegyileg tisztit-
tatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet

Zöldfa Passage 93.

Mokos Sándor.

Szalonna, prima,
pörkölt, nehéz áru leg-
jutányosabban kapható.
Mindennemű termények
vétele és eladása.Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank
és Központi Takarékpénztár Részv.-társ.
árúosztály.

Teleky-utca 3-ik szám, Telefon 172.

Francia tűzhelyek!

egyedüli gyártója:

Vajnovszky József

épület- és műlakatos mester
Nagyvárad, Sztaroveszky-u. 27. sz. alatt
Telefon 11-37. Telefon 11-37.

Meg van!!

az asszonyok öröme!

Nem kell többé mérgeledni,
csekély tüzelővel gyorsan le-
het sütni és főzni, régi tűz-
helyeket (sparhelt) át le-
het olcsó pénzért alakít-
tani. Hőszigetelők, mér-
nök és építész úrakkal ár-
engedelmény.Továbbá minden néven nevezendő
lakatos munkák jutányos árban.

Meghívás esetén házhoz jövök.

Vidéki levelekre válaszolok.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpákára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rend-
lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Vasszerkezeti gyár.

ABLAK-REDONYOKET
NAGYVARADON KIZAROLAG
SZANTO-DEZSO
KESZIT - MULAKATOS TELEP.

Lakatos műhely.

SZÁNTÓ DEZSŐ

első nagyvárad

redőnygyára.

Értesitem a t. közönséget, hogy műlakatos ipartelepemet és redőnygyáramat a Szent János-utczáról, Rulikovszky-ut 30. szám alá (bejarat a honvéd laktanya mellett) egy direktre ezen célra (pitett és méreteiben még eddig városunkban nem létező gyárhelyiségembe helyeztem át. Redőny gyártmányaim: Esslingeni ablak faredőnyök, gördülő acél bolti redőnyök, (rollók) napellenző ponyvák, Jalousiák, damaszt és vászon redőnyök a legkiválóbb minőségben. Felvállalok az épület- és műlakatárság keretébe tartozó összes munkákat, u. m.: vasszerkezetek, vasrácsok, épület vasalások, biztonsági vasajtók, kiváló minőségű tűzhelyek és ajtócsukókat stb. Szállítások vidékre a leggyorsabban. Redőny javítások szakszerűen eszközöltetnek. Javítási munkák telefon hívásra.

Tisztelettel

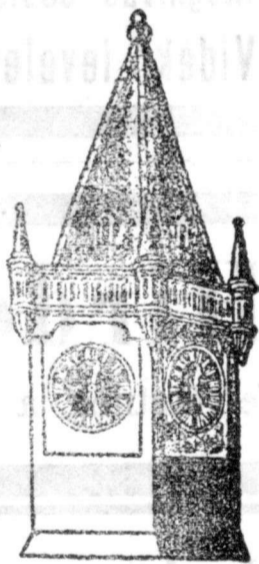
Telefon 491.

Szántó Dezső.

Mezey Dezső

toronyóra készítő
Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik
legrégibb és leg-
megbízhatóbb
toronyóra
készítő telepe.
Olcsó árak, több
évi jótállás.
**Villanyerő
berendezés.**

Kivánatra árjegyzéket
bérmentve küld.

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték
szerint. Javítások jutányos árban.
Meghívásra házhoz küldök, leve-
lekre válaszolok.

Fey Rezső

mű-bádogos, vízvezeték- és csatornázási vállalat

Szent János-utca 22. szám.
TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari ragymentes
closetteket vízöblítéssel.
Angol-closett berendezést,
viztartány vagy önzáró clo-
sett csapokkal való öblítéssel.
Mindennemű épület- és dísz-
bádogos munkát. Villany-
erő gépekkel berendezve.

Özv. Schmidt Gyuláné

könyvkötészetét a régi
Apolló épületből

Rákóczi-ut 16. sz.

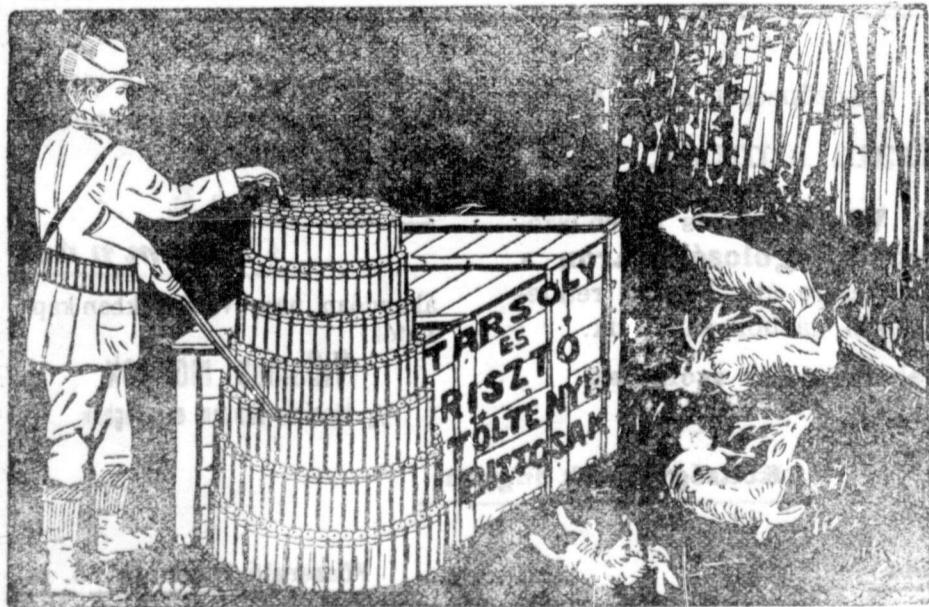
alá helyezte át, amire
felhívjuk a n. é. közönség
becses figyelmét. Tan-
könyvek bekötése, olcsón
s gyorsan készíttetnek el.
Becsés pártfogást kér

özv. Schmidt Gyuláné

Autó (automobil) tulajdonosok
szíves figyelmébe

PNEUMATIK, köpeny és tömlő,
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker.
Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz in-
tézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik
a legmagasabb árban megvételnek.

M. kir. lőpor-áruda
Vadászfegyverek
Revolverek
Vadászati felszerelések
Eredeti Valtersdorfi töltények
TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.